

Globalno poročanje:

Ozaveščenost o simptomih, odnos do pljučnega raka in pogledi na presejalne preglede

Ugotovitve iz globalne raziskave

Pregled

Globalna koalicija za raka pljuč (GLCC) je zavezništvo organizacij bolnikov, ki se zavzema za povečanje ozaveščenosti in razumevanja pljučnega raka in spodbujanje izboljšanja izidov pljučnega raka za vse.

Listina za bolnike GLCC uveljavlja pravico vseh bolnikov s pljučnim rakom, da: se obravnavajo dostojanstveno in spoštljivo; da so brez krivde in stigme za bolezen in da se njihova bolezen destigmatizira; da imajo dostop do kakovostne zdravstvene oskrbe; informirana samoodločba; telesna in duševna integriteta; ter zaupnost in zasebnost.

Leta 2023 je GLCC naročil svojo četrto večnacionalno študijo za razumevanje odnosa javnosti do pljučnega raka in stopnje njenega zavedanja o simptomih ter pogledov na presejalne preglede za odkrivanje pljučnega raka. Študija je bila izvedena v 29 državah: Argentina, Avstralija, Brazilija, Bolgarija, Kanada, Češka, Danska, Egipt, Francija, Nemčija, Velika Britanija, Grčija, Italija, Izrael, Japonska, Mehika, Nizozemska, Norveška, Peru, Portugalska, Republika Irska, Slovenija, Južna Afrika, Španija, Švedska, Švica, Tajvan, Turčija in ZDA. Prejeti so bili odgovori vsaj 1.000 odraslih iz vsake države.

Študija je temeljila na ugotovitvah iz prejšnjih študij, izvedenih v letih 2010, 2013 in 2017, ki so na voljo na spletni strani GLCC.

Ključne ugotovitve

Prepoznavanje simptomov

- Skoraj štirje od desetih ljudi (37,5 %) so dejali, da ne poznajo nobenega simptoma pljučnega raka
- Moški so pogosteje poročali, da ne poznajo nobenega simptoma, kot ženske (40,49 % v primerjavi s 34,85 %)
- Ljudje, stari 18-24 let, so najpogosteje poročali, da ne poznajo nobenega simptoma (45,11 %)
- Ljudje, ki nikoli niso kadili, so pogosteje poročali, da ne poznajo nobenega simptoma, kot ljudje, ki trenutno kadijo/so kadili v preteklosti (40,20 % v primerjavi s 36,65 %)
- Med državami je prišlo do znatnih razlik, pri čemer so se odstotki ljudi, ki so navedli, da ne poznajo nobenega simptoma, gibali od 16,80 % v Južni Afriki do 54,36 % na Japonskem

GLCC poziva vlade in zdravstvene sisteme po vsem svetu, da:

- se poveča prepoznavnost simptomov pljučnega raka z javnimi kampanjami za ozaveščanje
- izboljšajo javno izobraževanje in razumevanje pljučnega raka ter njegovih vzrokov za zmanjšanje stigme
- poudarijo pomen zgodnje diagnoze in zdravljenja za izboljšanje preživetja, da bi spodbudili več ljudi, da zgodaj poiščejo pomoč
- izvajajo nacionalni presejalni program za pljučnega raka, da bi ljudem pomagali pri čimprejšnji diagnozi in zdravljenju

Odnos do pljučnega raka

- Več kot štirje od desetih ljudi (42,62 %) so se strinjali z izjavo »Manj sočustvujem z ljudmi s pljučnim rakom kot z ljudmi z drugimi vrstami raka«
- Moški so imeli manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom kot ženske (50,38 % v primerjavi s 35,67 %)
- Sočutje se je povečevalo s starostjo, saj se je skoraj 50 % ljudi, starih od 18 do 24 let, strinjalo, da imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom
- Ljudje, ki so trenutno kadili/so predhodno kadili, so bili nekoliko manj sočutni kot ljudje, ki nikoli niso kadili (43,15 % v primerjavi z 42,33 %)

Pogledi na presejalne preglede za odkrivanje pljučnega raka

- Več kot osem od desetih ljudi se je strinjalo, da bi moral obstajati nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka, ki bi ljudem s pljučnim rakom pomagal pri zgodnji diagnozi (84,89 %)
- Moški in ženske skoraj v enaki meri podpirajo potrebo po presejalnih programih za odkrivanje pljučnega raka (84,12 % v primerjavi s 85,57 %)
- Podpora se je povečevala s starostjo, saj se je povečala z 78,65 % ljudi, starih od 18 do 24 let, na 86,01 % ljudi, starih 55 let in več
- Čeprav sta obe skupini v veliki meri podpirali to idejo, so jo ljudje, ki trenutno kadijo/so predhodno kadili, še bolj podpirali kot ljudje, ki nikoli niso kadili (86,78 % v primerjavi z 82,48 %)

Metodologija

GLCC je agenciji za raziskave trga Censuswide naročil izvedbo spletne ankete med odraslimi v 29 državah med 3. in 6. julijem 2023. V vzorec raziskave je bilo vključenih vsaj 1.000 odraslih (na državo) in podatki so bili ponderirani glede na starost, spol in vero z namenom, da bi izdelali reprezentativen vzorec vsake države. Anketirancem so bila zastavljena naslednja vprašanja:

- 1. vprašanje Obstaja veliko opozorilnih znakov in simptomov pljučnega raka. Navedite čim več simptomov pljučnega raka, ki se jih lahko spomnite [podane je bilo potrditveno polje za "Ne vem"]
- 2. vprašanje Pljučni rak je predvsem posledica kajenja cigaret in uživanja drugih tobačnih izdelkov. V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjo izjavo: Manj sočustvujem z ljudmi s pljučnim rakom kot z ljudmi z drugimi vrstami raka
- 3. vprašanje V kolikšni meri se strinjate ali ne strinjate z naslednjo izjavo: Obstajati bi moral nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka, ki bi ljudem s pljučnim rakom pomagal pri zgodnji diagnozi

Dodatna analiza

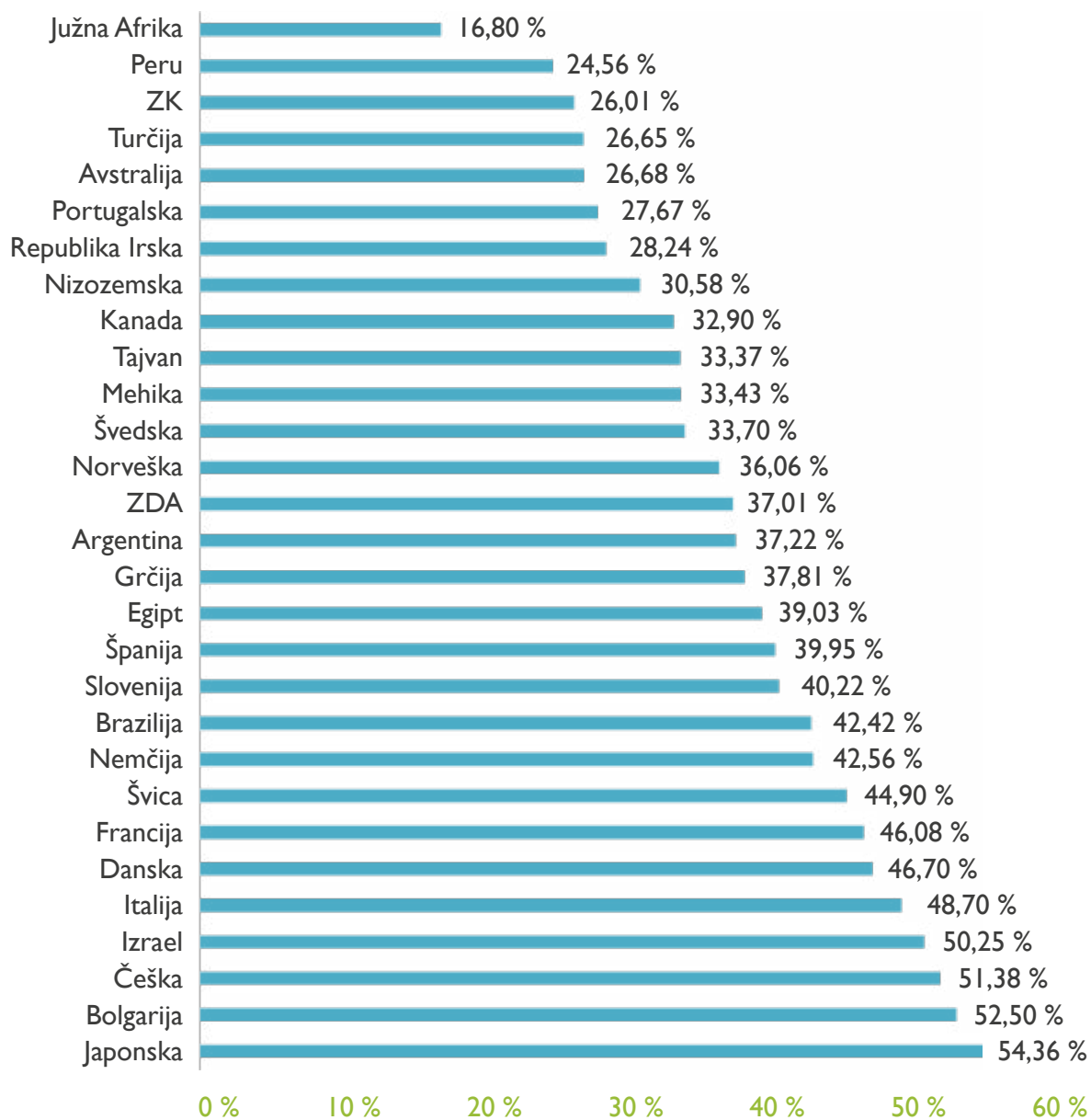
Prepoznavanje simptomov

Povečanje ozaveščenosti o simptomih pljučnega raka je ključnega pomena, ker je verjetnost, da bo zdravljenje uspešno, večja, če se pljučni rak diagnosticira zgodaj.

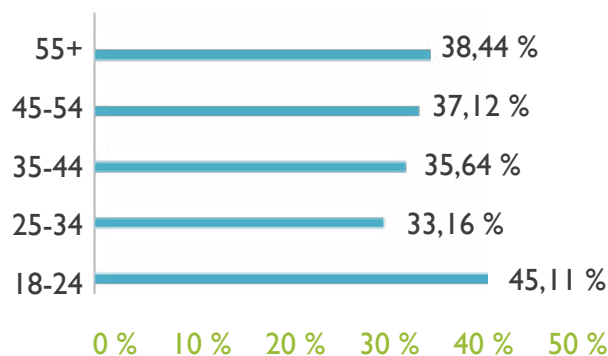
V študiji je bilo ugotovljeno, da je ozaveščenost o simptomih na splošno slaba, saj so skoraj štirje od desetih ljudi (37,5 %) dejali, da ne poznajo nobenega simptoma pljučnega raka. Med državami je bilo veliko razlik, vendar pa presenetljivo ni bilo velike razlike glede na kadilski status.

Ugotovitve raziskave kažejo, da je treba storiti veliko več za podporo večji ozaveščenosti o simptomih pljučnega raka.

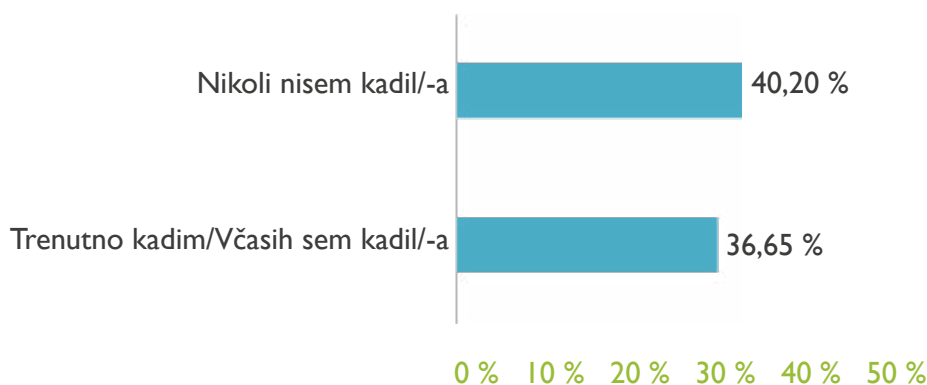
Preglednica 1. Odstotek anketirancev, ki so navedli, da ne poznajo nobenega simptoma, po državah

Preglednica 2. Odstotek anketirancev, ki so navedli, da ne poznajo nobenega simptoma, po starosti

Preglednica 3. Odstotek anketirancev, ki so navedli, da ne poznajo nobenega simptoma, glede na kadilski status

Odnos do pljučnega raka

Več kot osem od desetih primerov pljučnega raka je povezano s kajenjem, kar ustvarja stigmo okoli bolezni. To je težava ne samo zato, ker se pljučni rak razvije v tisočih ljudeh, ki niso nikoli kadili, temveč tudi zato, ker se lahko ljudje, ki so kadili, počutijo krive in odlagajo pogovor o morebitnih simptomih s svojim zdravnikom.

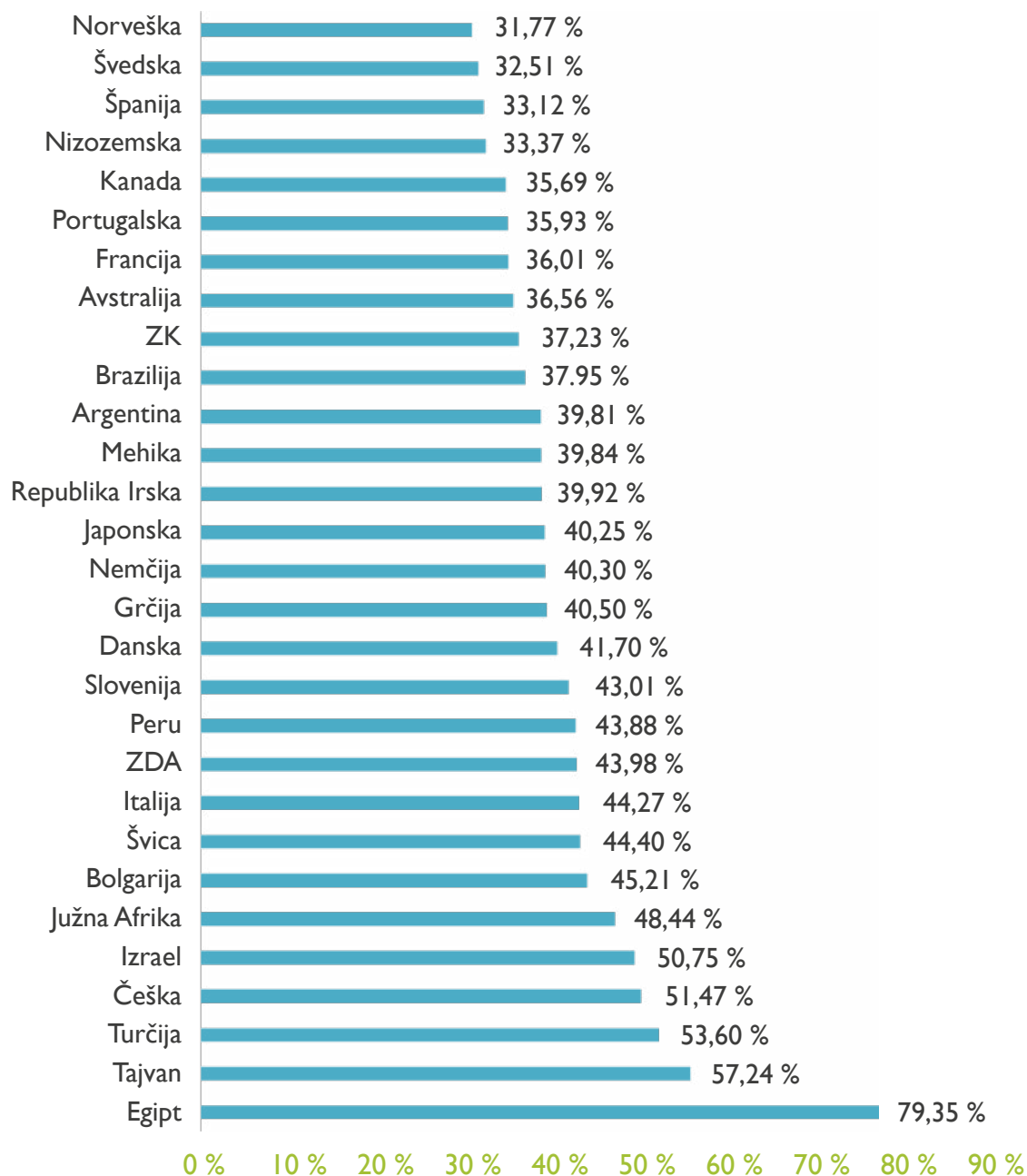
GLCC meni, da si vsi - ne glede na vzrok raka - zaslužijo visoko kakovostno zdravljenje in nego. Nihče si ne zasluži, da bi imel pljučnega raka, in če ga je mogoče zgodaj odkriti, to izboljša možnosti ljudi za uspešno zdravljenje in preživetje.

Da bi razumeli odnos do pljučnega raka, je bilo udeležencem povedano sledeče: "Pljučni rak je predvsem posledica kajenja cigaret in uživanja drugih tobačnih izdelkov". Nato so jih vprašali ali imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom kot do tistih z drugimi vrstami raka.

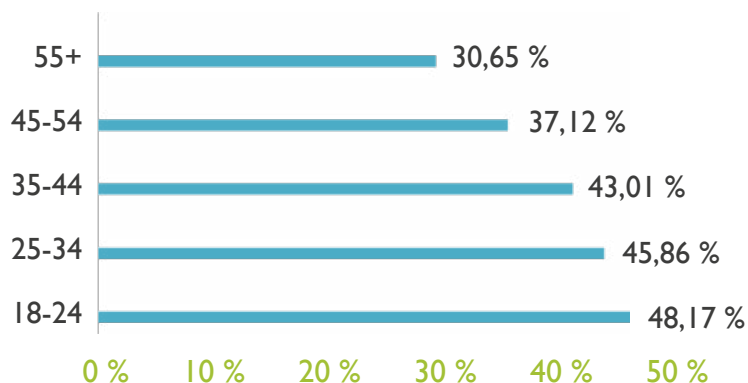
Skoraj štirje od desetih ljudi so se strinjali, da imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom, pri čemer imajo moški in mlajši udeleženci manj sočutja kot ženske in starejši udeleženci. To predstavlja znatno povečanje glede na anketo iz leta 2017, ki je ugotovila, da ima 21 % anketirancev manj sočutja.

Med državami so bile tudi znatne razlike v deležu odraslih, ki imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom, pri čemer so se odzivi gibalni od 31,77 % udeležencev, ki so se strinjali z izjavo na Norveškem, do 79,35 % tistih, ki so se strinjali v Egiptu.

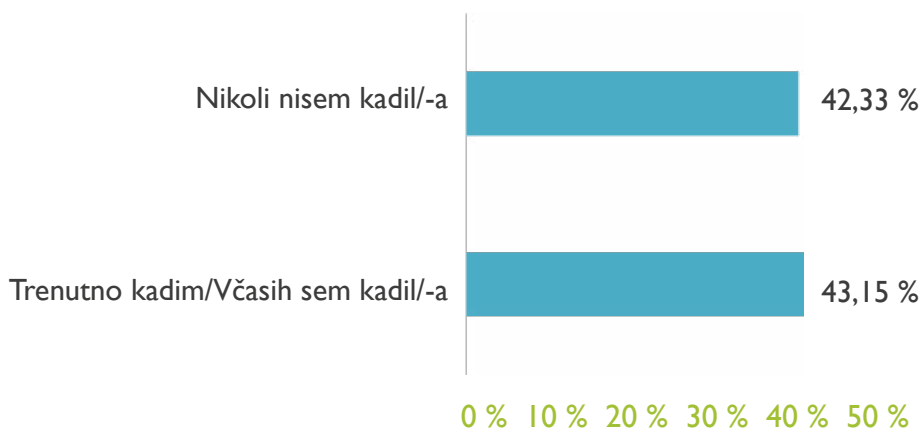
Preglednica 4. Odstotek anketirancev, ki se strinjajo z izjavo, da imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom kot do ljudi z drugimi vrstami raka, po državah

Preglednica 5. Odstotek anketirancev, ki se strinjajo z izjavo, da imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom kot do ljudi z drugimi vrstami raka, po starosti

Preglednica 6. Odstotek anketirancev, ki se strinjajo z izjavo, da imajo manj sočutja do ljudi s pljučnim rakom kot do ljudi z drugimi vrstami raka, glede na kadilski status

Pogledi na presejalne preglede za odkrivanje pljučnega raka

Nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka je ključni ukrep za zmanjšanje znatnega bremena, ki ga bolezen trenutno predstavlja za prizadete posameznike, njihove družine ter državo in zdravstveni sistem kot celoto.

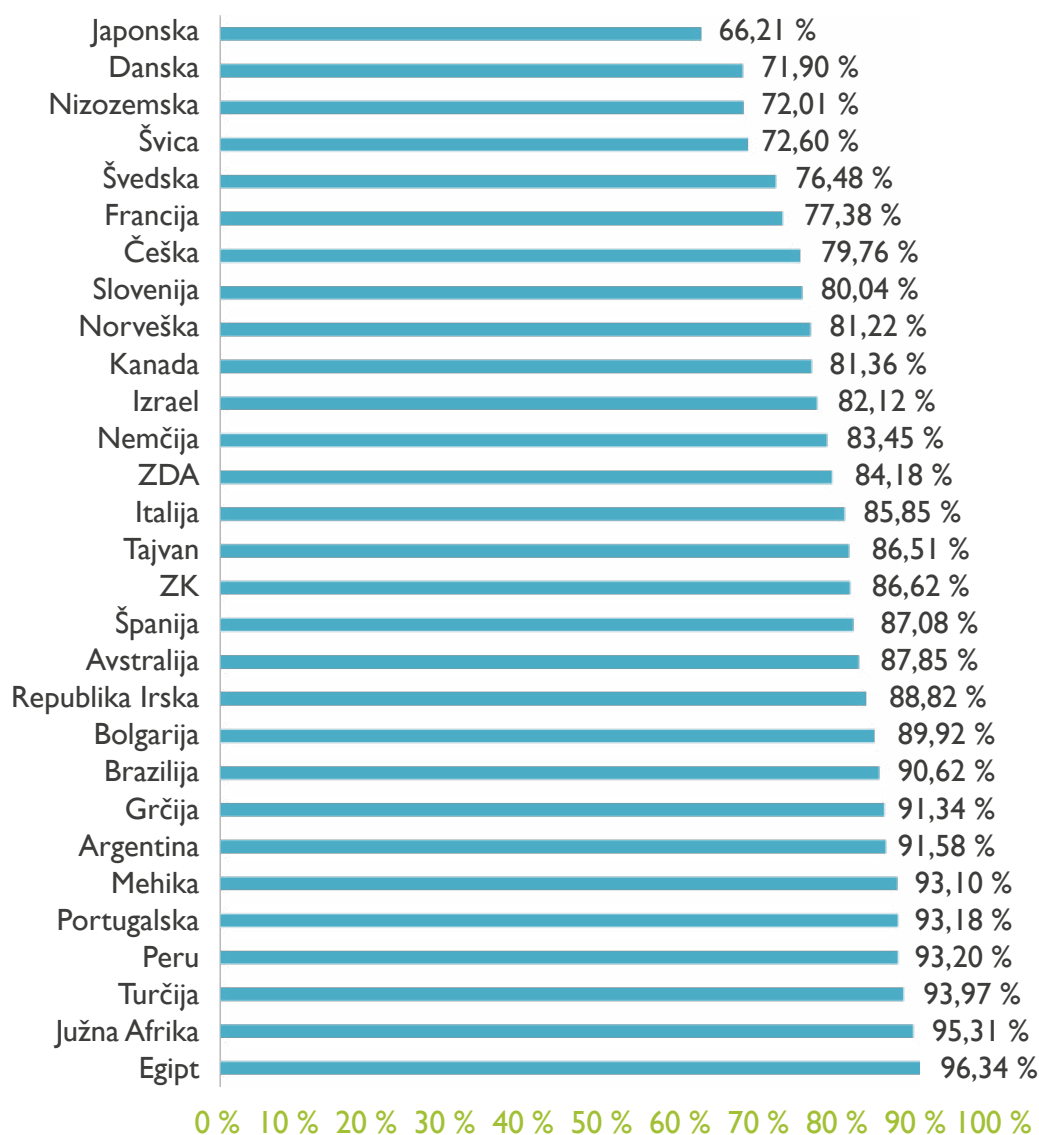
Presejalni pregledi za odkrivanje pljučnega raka z neinvazivnim slikanjem pljuč (računalniška tomografija z nizkimi odmerki [LDCT]) lahko rešijo življenja z odkrivanjem bolezni v zgodnji fazi, ko je le ta potencialno ozdravljiva. Veliko klinično preskušanje presejalnih testov LDCT je pokazalo 24 % zmanjšanje smrtnosti zaradi pljučnega raka pri moških in 33 % zmanjšanje pri ženskah po 10 letih spremljanja v primerjavi z odsotnostjo presejalnih testov (de Koning 2020).

Ta raziskava je pokazala, da obstaja široka svetovna podpora nacionalnim presejalnim programom za odkrivanje pljučnega raka, pri čemer se osem od desetih ljudi strinja, da bi moral v njihovi državi obstajati nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka. Medtem ko je podpora rasla s starostjo in so jo ljudje, ki trenutno kadijo/so predhodno kadili, še bolj podpirali kot ljudje, ki niso kadili (glej preglednici 8 in 9), je spodbudno, da obstaja tako velika podpora.

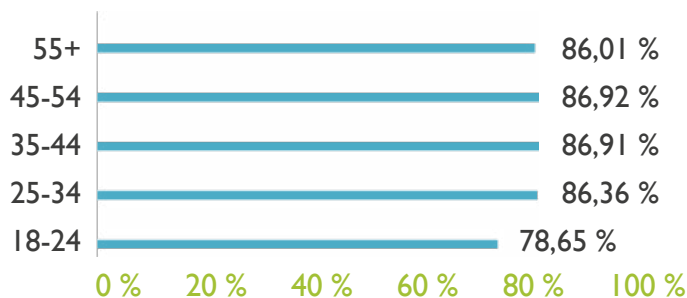

Trenutno ima le nekaj držav nacionalne presejalne programe za odkrivanje pljučnega raka. Glede na vpliv, ki ga lahko imajo, in podporo, ki jo imajo po vsem svetu, GLCC poziva oblikovalce politik po vsem svetu, naj izvajajo nacionalne presejalne programe za odkrivanje pljučnega raka, da bi ljudem s pljučnim rakom pomagali pri čimprejšnji diagnozi.

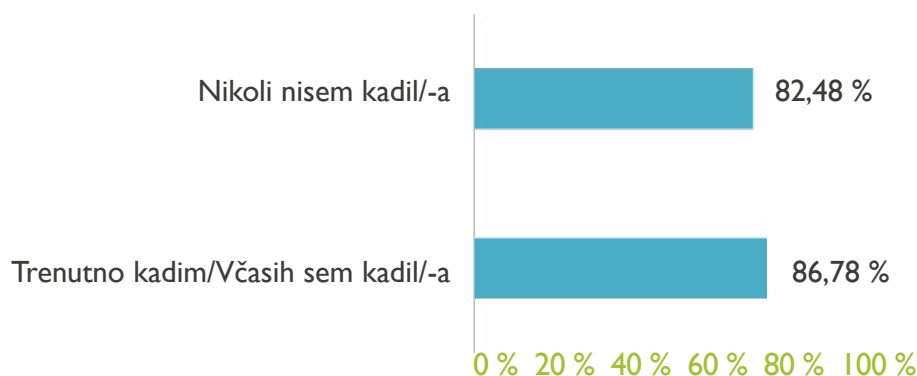
Preglednica 7. Odstotek anketirancev, ki se strinjajo, da bi moral obstajati nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka, ki bi ljudem s pljučnim rakom pomagal pri zgodnji diagnozi, po državah

Preglednica 8. Odstotek anketirancev, ki se strinjajo, da bi moral obstajati nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka, ki bi ljudem s pljučnim rakom pomagal pri zgodnji diagnozi, po starosti

Preglednica 9. Odstotek anketirancev, ki se strinjajo, da bi moral obstajati nacionalni presejalni program za odkrivanje pljučnega raka, ki bi ljudem s pljučnim rakom pomagal pri zgodnji diagnozi, glede na kadilski status

Izvedite več

GLCC, ustanovljen leta 2001, obsega 43 nevladnih organizacij bolnikov iz Argentine, Avstralije, Brazilije, Bolgarije, Kanade, Danske, Egipta, Francije, Nemčije, Irske, Izraela, Italije, Japonske, Mehike, Nizozemske, Norveške, Peruja, Rusije, Slovenije, Španije, Švedske, Švice, Turčije, Velike Britanije in ZDA.

GLCC spodbuja globalno razumevanje pljučnega raka in pravico bolnikov do učinkovitega zgodnjega odkrivanja, boljšega zdravljenja in podpore. GLCC se kot mednarodni glas pacientov z rakom na pljučih zavezuje k izboljšanju izidov te bolezni za vse.

Za več informacij o tej študiji in delu GLCC obiščite:

www.lungcancercoalition.org ali pošljite e-pošto našemu sekretariatu na: glcc@roycastle.org.